

sonen enkelen zullen zijn, die een eigenaardige opvatting van de uitoefening hunner taak hebben, stem ik grif toe, maar tegen een zoo klakkeloos in het algemeen neergeschreven ongunstig oordeel over een groote groep collega's wil ik ernstig protest aantekenen.

Bovendien, voor den geheelen geneeskundigen stand is BOSSCHA's opvatting weinig vleierend; immers volgens hem behoudt de arts de belangstelling in zijn vak en in de door hem behandelde gezinnen alleen door vrees voor concurrentie of door een anderen prikkel (welke? er blijft in dit verband wel geen andere dan een van geldelijken aard over), zoodat op die wijze van het „nobile officium”, waarvan zoo gaarne gesproken wordt, niet veel overblijft.

's-Gravenhage,
23 Augustus 1925.

W. P. WOLFFENSPERGER,
control. geneesk. Gem. Geneesk. Dienst.

DR. H. P. BOSSCHA EN DE GENEESKUNDIGE AMBTENAREN.

Die geneeskundige ambtenaren dan ook. Dat het dan toch zoo door en door mis met hen gesteld is: zoo wezenlijk meer mis dan de uitgebreide lezerschaar, heele, halve en ook wel niet-geneeskundigen, die min of meer naarstig het *Nederl. Tijdschrift voor Geneesk.* doorleest, bevroedt. Verneemt het, van den directeur-geneesheer van het Stads- en Akademisch Ziekenhuis te Utrecht, uit het nummer van 22 Augustus, bldz. 962, hoe het met die menschen is gesteld. Zij zijn veelal meer ambtenaren dan geneeskundigen; slechts van de uitzonderingen kan worden gezegd, dat zij de noodige belangstelling in hun vak behouden en voor wat de gezinnen, die zij behandelen, aangaat, deze met een ander oog dan het ambtelijke aanschouwen, terwijl zij niet zooveel voor de aan hun zorgen toevertrouwde zieken gevoelen, als de vrij praktizeerende geneesheer dat doet. Daar hun de noodige en gewenschte hulpmiddelen ontbreken, hebben zij niet zelden moeilijkheden met de diagnose; maar naarmate zij meer in den ambtelijken dienst zijn versleurd, schikken zij zich hierin gemakkelijker en bereiken aldus binnen weinige jaren een ongestoorde tevredenheid met eigen werk, volkomen onbewust van hun tekortkomingen in deze. Zij twifelen niet meer. De concurrentie, die voor inslapen behoedt, zij bestaat niet. Geheel te goeder trouw hebben zij veelal geen behoefte om voor de diagnose den zieke naar een ziekenhuis te verwijzen. Dan is het jammer om aan te zien, hoe onjuist en ondeskundig de besluiten dier geneeskundige ambtenaren — want die worden *ook hier* bedoeld — zijn, in wier handen de beslissing is neergelegd, of van de weldaden van het ziekenhuis zal worden geprofiteerd ten bate hunner minder bedeelde medemenschen.

Ziehier dan het voornaamste uit dr. BOSSCHA's betoog, als proeve eener ziekte-diagnose met betrekking tot den geneeskundigen ambtenaar gesteld.

Wat of neen; *zijn* hier eigenlijk nog wel woorden van noode?

Immers toont deze uitspraak, afkomstig als zij is van het hoofd van een ziekenhuis, meer dan woorden kunnen zeggen aan, hoe treffelijk en vooral heilzaam diens „geperfektioneerend diagnostisch apparaat” op het punt van dokters staat ingesteld. Inderdaad: „la chose est jugée”; de geneeskundige ambtenaren komen enkel als futlooze stakkers, als versuften en versleurde dokters uit zijn model-apparaat te voorschijn.

Nu dan even, heel kort maar, *mijn* diagnose van het geval.

Dat BOSSCHA over de ziekenhuis-verpleging zelve in zijn betoog niets nieuws heeft gezegd, geldt in het minst niet als bezwaar; hij had er ook de pretentie niet van. Maar dat hij niet toont het vraagstuk in zijn geheel goed te *overzien*, ziet, dat is minder bevredigend te achten. En ook is dit een beetje jammer, omdat hij, getuige zijn stuk, in het bezit van een onbevangenheid blijkt te zijn, die waarlijk zeldzaam moet heeten en die mogelijk ietwat getemperd kan worden, maar overigens *vooral niet* moet worden gedoofd. Noodig blijft intusschen, dat hij zijn onderwerp ietwat *meer* benadert. Echter zal hij — en ziehier iets in de richting van therapie

— goed doen te voren zijn ziekenhuis-bijziendheid, voor zooveel althans mogelijk is, te doen corrigeeren. Eenmaal voorzien van een passend glas zal een beetje rondzien in de vrije samenleving, benevens een weinig verkeer, hem wel als „arts” in beter contact met die „samenleving” brengen. Dan wordt het bij BOSSCHA, daaraan twijfel ik niet, de beschikking over een diagnostisch apparaat, dat niet meer op een *veroordeelen* is ingesteld; maar op iets anders en beters: op een *overleggen*. Want daarvan, van overleg en niet van eenzijdige berechting, daarvan zal het, wil het althans goed zijn, in onze maatschappij moeten komen.

's-Gravenhage,

G. W. BOLAND,

24 Augustus 1925.

Directeur van den Gem. Geneesk. Dienst.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz..

Aanvullingsvoorwaarden rijkssubsidie voor tuberculosebestrijding.

De *Nederlandsche Staatscourant* van Dinsdag 25 Augustus 1925, No. 164, bevat een beschikking van den minister van arbeid, handel en nijverheid, die een aanvulling bevat van de voorwaarden, waaronder rijkssubsidie voor de tuberculosebestrijding wordt verleend. Zij luidt als volgt:

Wanneer een vereeniging, die de tuberculosebestrijding ingevolge haar statuten heeft ter hand genomen en die door het rijk wordt gesubsidieerd, om een of andere reden ten opzichte van die bestrijding niet alle deelen van de bevolking, waarover zij volgens haar statuten haar werkkring zou moeten uitstrekken, kan bereiken, dan *kan* zij door den minister worden verplicht ten opzichte van de tuberculosebestrijding samen te werken in een commissie met een andere vereeniging of met andere vereenigingen, die volgens haar statuten de tuberculosebestrijding beoefent of beoefenen en die haar werkingssfeer ook uitstrekt of uitstrekken over dezelfde bevolking als de eerstgenoemde vereeniging, maar die de hierboven bedoelde deelen wel bereikt of bereiken, en is de gesubsidieerde vereeniging verplicht het rijkssubsidie ter beschikking te stellen van de commissie, met de bedoeling, dat het aan de geheele bevolking ten goede komt.

De commissie wordt samengesteld uit één of meer afgevaardigden van iedere vereeniging, die te zamen een voorzitter (niet-afgevaardigde) kiezen.

De samenstelling der commissie wordt onderworpen aan de goedkeuring van den minister.

De vereenigingen laten alsdan de geheele tuberculosebestrijding in het gebied, dat zij bestrijken, aan de commissie over.

Nieuw formulier voor ongevalsangifte.

De *Nederlandsche Staatscourant* van Maandag 24 Augustus 1925, No. 163 bevat een beschikking van den minister van arbeid, handel en nijverheid, waarbij het formulier van aangifte van ongevallen, bedoeld in art. 66, vierde lid, der Ongevallenwet 1921 gewijzigd wordt en wordt vastgesteld overeenkomstig een nieuw model. Ook bij dit nieuwe model is weer het gedeelte, dat door den geneesheer wordt ingevuld, afzonderlijk gehouden, zoodat het dubbelgevouwen en met een gegomden rand dicht geplakt kan worden, om het te vrijwaren voor onbescheiden blikken. Dit nieuwe model wordt pas met 1 Januari 1926 van kracht; tot dien datum blijft het thans bestaande formulier geldig.